

Pohjois-Karjalan kuntien välinen yhteistyö TE2024-muutokseen valmistautumisessa

KH 13.02.2023 § 47
221/00.04.01/2023

Hallituksen esityksen (207/2022) mukaan julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirretään valtiotoimijalta kunnalle 1.1.2025. Uudistuksella tavoitellaan työllisyyden lisäämistä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää. Tehtävien järjestämiseksi kunnille siirtyy yleiskatteellista valtionosuutta sekä henkilöstöä TE-toimistosta sekä KEHA- ja ELY-keskuksesta. Lakiesitykseen sisältyy kuntien osarahoittaman työttömyysturvan muuttuminen nykyistä kannustavammaksi.

Lakiesityksen mukaisesti kunnat voivat järjestää palvelut itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kuntayhtymälle tai kunnalle (Kuntalaki 8 §). Kunnat, joissa työvoima ylittää 20 000 henkilöä, voivat järjestää palvelut itse. Mikäli kunnan työvoiman määrä alittaa 20 000 henkilöä, kunnan tulee perustaa yhden tai useamman kunnan sisältävä työllisyysalue. Esityksen mukaan työllisyysalueen tulisi olla maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue sekä siihen tulee lähtökohtaisesti sisällyttää alueen keskuskaupunki (HE 207/2022 12 §).

Joensuun kaupunki teetti TE-palvelujen järjestämisvastuuseen liittyvän selvityksen loppuvuodesta 2022 julkisten työllisyyspalvelujen konsultointiin erikoistuneella Vento & Pernu Oy:lla. Selvityksen perusteella lakiesitys mahdollistaa Pohjois-Karjalaan korkeintaan kaksi järjestämisvaihtoehtoa. Käytännössä järjestämisvaihtoehdot ovat maakunnallinen työllisyysalue tai kaksi työllisyysaluetta. Kahden työllisyysalueen mallissa toinen työllisyysalue on Joensuun kaupunki, toinen työllisyysalue muodostuu muista maakunnan kunnista. Jälkimmäinen vaihtoehto edellyttää Työ- ja elinkeinoministeriön hyväksymän poikkeuslupahakemuksen, sillä alue ei sisällä lakiesityksen edellyttämää keskuskaupunkia eikä yhtenäistä työssäkäyntialuetta.

Lakiesitystä sekä Joensuun kaupungin tilaamaa selvitystä on esitelty Pohjois-Karjalan kuntien johdolle alkuvuodesta 2023. Tilaisuuksissa on todettu, että järjestämisvastuun ratkaiseminen sekä muu uudistukseen liittyvä valmistautuminen edellyttää maakunnan kunnilta tiivistä yhteistyötä riippumatta siitä, tuleeko Pohjois-Karjalaan yksi vai kaksi TE-palvelujen järjestämisvastuussa olevaa työllisyysaluetta. Yhteinen valmistelu on välttämätöntä, sillä Pohjois-Karjalan asiointi- ja työssäkäyntialueet, oppilaitokset, hyvinvointialue sekä työnhakija- ja työnantajapalvelujen tarjoajat eivät ole sidoksissa kuntarajoihin.

Lakiesitys on parhaillaan valiokuntakäsittelyssä ja eduskunnan päätöstä asiassa odotetaan nykyisen hallituskauden loppuun mennessä. Työ- ja elinkeinoministeriön esittämän aikataulun mukaisesti kunnilta odotetaan esityksiä työllisyyspalvelujen järjestämisvastuualueista viimeistään 31.10.2023. Käsittelyaikataulusta johtuen kuntien on tarpeen aloittaa valmistelu välittömästi sekä järjestämisvastuualueen ratkaisemiseen että muuhun TE2024-uudistuksen valmistelutyöhön liittyen.

Joensuun kaupungin aloitteesta Pohjois-Karjalan kuntien esitetään perustavan yhteinen TE2024-valmisteluyksikkö. TE2024-valmisteluyksikkö aloittaa toimintansa välittömästi ja valmisteluun ryhdytään kuntien omien resurssien puitteissa yhteistyössä ELY:n ja TE-toimiston kanssa. Yksikön tehtävänä on valmistella kahta järjestämisvastuuseen liittyvää työllisyysaluevaihtoehtoa siten, että asia pystytään ratkaisemaan kunnissa TEM:n esittämässä aikataulussa. Järjestämisvastuun selkeytymisen myötä TE2024-valmisteluyksikkö jatkaa TE-palvelujen siirtymiseen liittyvää valmistelua 31.12.2024 asti.

TE2024-valmisteluyksikkö esitetään sijoitettavaksi Joensuun Työllisyyspalvelujen yhteyteen. Tämä siitä syystä, että yksikön käynnistämiseen liittyvä valmistelu tarvitsee vastuukunnan ja mm. rekrytointeja on syytä valmistella jo aikaisemmin

ennen kuin laki astuu voimaan 1.4.2023. Joensuun kaupungilla on kokemusta valmisteluvastuusta aiemmasta historiasta.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on kysynyt kunnilta joulukuussa 2022 arviota TE2024-valmisteluun tarvittavista resursseista niiden mahdollista valtion rahoitusta varten. Joensuun kaupunki on ilmoittanut maakunnallisen valmisteluun tarvittaviksi resursseiksi 815 000 € sisältäen henkilöstön, toimintakulut ja ostopalvelut. Maakunnallinen TE2024-valmisteluyksikkö resursoidaan edellä esitetyn mukaisesti. Huomioitava kuitenkin on, että edellä mainittu rahoitus on kaupungin karkea arvio ja se voi muuttua suuntaan tai toiseen.

Yhteisvalmistelun aiheuttamat kustannukset jaetaan asukasluvun perusteella valmistelussa mukana olevien kuntien kesken. Mikäli työ- ja elinkeinoministeriö korvaa valmistelun aikana syntyneitä kustannuksia, nettokustannukset jaetaan edellä mainitun mukaisesti.

Kunnat nimeävät valmisteluun osallistuvat yhteyshenkilöt, minkä lisäksi valmistelun tueksi nimetään maakunnallinen poliittinen seurantaryhmä. Valmisteluun liittyvä ulkoinen sekä poliittisen seurantaryhmän tiedottaminen aloitetaan lakiesityksen hyväksymisen jälkeen. Kuntien sisäinen tiedottaminen uudistuksen valmistelun etenemisestä toteutetaan jo tarpeen mukaan aikaisemmin.

Valmistelija: kansliapäällikkö

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää, että

- Joensuun kaupunki osallistuu julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen uudelleen järjestämistä koskevan lainsäädännön valmisteluun yhteistyössä Pohjois-Karjalan kuntien kanssa perustamalla yhteisen TE2024-valmisteluyksikön ajalle 1.4.2023-31.12.2024. TE2024-valmisteluyksikkö sijoitetaan Joensuun Työllisyyspalvelujen yhteyteen.
- kaupunki osallistuu yhteisvalmistelun aiheuttamiin kustannuksiin asukaslukuun perustuvalla jaolla valmistelussa mukana olevien kuntien kesken. Mikäli työ- ja elinkeinoministeriö korvaa valmistelun aikana syntyneitä kustannuksia, nettokustannukset jaetaan edellä mainitun mukaisesti.
- Joensuu kaupungin yhteyshenkilönä yhteisvalmistelussa toimii työllisyyspäällikkö Riikka Vartiainen.
- kaupunginhallitus nimeää poliittisen seurantaryhmän osallistujan myöhemmin.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.